

Het webinar
begint over 60
seconden

#wvgrip

Het webinar
begint over 30
seconden

#wvgrip

Het webinar
begint over 10
seconden

#wvgrip

Richtlijn en toetsingskader AI - Best Practice Haarlem

16 april 2026

Dertiende week van Grip op Informatie

Het programma in vogelvlucht

Meer informatie over de 13e week Grip op Informatie

Legenda

- 1 DIM/DIV/Informatiespecialist
- 2 Informatiebeheerder / Archivaris
- 3 Woo-specialist (projectleider of contactpersoon)
- 4 Bestuurder / FG / CISO / wethouder
- 5 ICT-manager
- 6 Jurist
- 7 Griffiers, Raadsleden en Informatiemangers
- Webinar
- Online workshop

Spreker

Floris de Boer

Informatiemanager griffie Haarlem
Raadslid in Dijk en Waard

Richtlijn AI

AI voor gemeenteraden

Voorstellen

Floris de Boer

Informatiemanager griffie Haarlem

Raadslid in Dijk en Waard

Tools, AI, informatiebehoefte, WOO, AVG en meer...

Gemeenteraad
Haarlem

01

Introductie Artificial Intelligence

01 Introductie

Wat is Artificial Intelligence?

Hoe gebruiken we het (al) (jaren)?

Paradoxaal: fijn gebruik maar ook risicovol!

Verantwoord gebruik door politieke ambstdragers

Kernvraag:

Hoe borg je verantwoord AI-gebruik zonder de raad de wet voor te schrijven?

01 Introductie

Worsteling op de griffie: hoe pak je AI beet?

Kansen!

- **Sneller grote dossiers behappen**
- **Ondersteuning bij schrijven van raadsinstrumenten**
- **Samenvattingen maken**
- **Opleggers genereren**
- **'Praten' met een document**

Risico's!

- **Feitelijke onjuistheden**
- **Bias in de output**
- **Ongelijke toegang en gebruik**
- **Verlies geloofwaardigheid bij fouten**

01 Introductie

Uit de worsteling: we moeten er iets mee.

Pilot begrotingsbot

Onze randvoorwaarden:

- **Griffie als strategisch adviseur, geen politieagent**
- **Verantwoordelijkheid voor kwaliteit en integriteit**
- **Proactief handelen waar dat kan: het niet 'laten gebeuren'**

Hoe borg je verantwoord AI-gebruik zonder de raad de wet voor te schrijven?

Gemeenteraad
Haarlem

02

Context

Waar landt AI in?

02 Context

Griffie als onafhankelijke ondersteuner van de raad

Autonomie van het raadslid

Verantwoordelijkheden griffie

Verboden en verordeningen werken niet: handhavingsprobleem

02 Context

Keuze voor de richtlijn

Vergelijking met een gedragscode

Haarlemse model: raad stelt haar eigen regels en uitgangspunten vast

Initiatief vanuit de griffie: advisering en inhoudelijke voorzet

Maar: raad heeft de regie en verliest haar autonome positie niet

Kern: griffie creëert een gedeeld kader waarbinnen de raad zichzelf kan sturen.

03

Inhoudelijk

Uitgangspunten richtlijn

Overzicht uitgangspunten raad Richtlijn en toetsingskader AI 2025

Ruimte voor experimenten

1. We staan pilots met AI-tools toe mits ze aantoonbaar veilig, transparant en doelgericht worden uitgevoerd.

Handelen in lijn met wetgeving

1. We voeren geen (gevoelige) informatie in prompts in, in lijn met de AVG.
2. We delen geen geheime informatie via AI-modellen, zoals bedoeld in artikel 87, 88 en 89 Gemeentewet en artikel 2.5 van de AWB. Dit maakt de gebruiker strafbaar.
3. We gebruiken zoveel mogelijk transparante en uitlegbare AI-systemen zoals bedoeld in de AI-act
4. We maken geen gebruik van verboden systemen en hoog-risico AI-toepassingen.
5. We zijn transparant over het AI-gebruik, naar elkaar en naar de stad.

Bewustzijn van de milieu-impact van AI

1. We zijn ons bewust van de milieu impact van AI-toepassingen en handelen daar ook naar.
2. We vermijden onnodige opdrachten, zoals het genereren van afbeelding zonder inhoudelijke noodzaak.

Stimuleren van verantwoord en toegankelijk gebruik

1. We passen de gedragscode voor raads- en commissieleden ook toe op het gebruik van AI.
2. AI mag geen extra drempel opleveren voor raadsleden of inwoners met minder digitale vaardigheden.
3. We zijn open en eerlijk over het gebruik van AI, met name bij door AI gegenereerde teksten en/of afbeeldingen.

Een kritische houding aannemen

1. We nemen nooit iets één-op-één over van een AI-model, maar kijken eerst kritisch naar de output.
2. We doen, waar het kan, onderzoek naar mogelijke vooroordelen in verschillende AI-modellen.
3. We zijn ons bewust van de vooroordelen die verschillende AI-modellen hebben.
4. We vragen door wanneer antwoorden onduidelijk of twijfelachtig zijn.
5. Bij twijfel laten we AI-uitvoer verifiëren door collega's of externe experts.

Blijven leren over en van AI

1. We volgen actief de ontwikkelingen in het AI-domein om ze beter te kunnen begrijpen en toepassen.
2. We zoeken zelf actief naar relevante informatie over AI en delen deze met onze collega's.
3. We leren van elkaar en van andere initiatieven binnen en buiten de gemeente.

Goede prompts schrijven

1. We houden ons bij het schrijven van prompts aan de checklist verantwoorde prompts.
2. We formuleren in één prompt zoveel mogelijk gerichte vragen.
3. We vermijden onnodige input, zoals bedankjes, complimenten of klachten.

03 Inhoudelijk

Uitgangspunten voor gebruik door raad vastgesteld in December 2025

- Handelen in lijn met wetgeving
- Bewust van de milieu-impact
- Stimuleren van verantwoord en toegankelijk gebruik
- Kritische houding aannemen
- Blijven leren over en van AI
- Goede prompts schrijven

03 Inhoudelijk

Uitgangspunten voor gebruik door griffie vastgesteld in December 2025 met onder andere uitgangspunten over:

Evaluatie van pilots

Registratie algoritmes

Kader voor aanschaf AI-tools

Toegankelijkheidseisen

Overzicht uitgangspunten griffie

Richtlijn en toetsingskader AI 2025

Alle uitgangspunten voor de raad gelden ook voor de griffie. Als aanvulling daarop bevat de richtlijn de volgende uitgangspunten voor de griffie:

Ruimte voor experimenten

1. We evalueren pilots en experimenten altijd met een testrapport op de elbereik, impact en kosten.
2. We verzamelen systematisch feedback bij raad en griffie over geëvalueerde experimenten.
3. We formuleren duidelijke KPI's op om de prestaties en effecten van AI-modellen te monitoren.

Handelen in lijn met wetgeving

1. We volgen nieuwe wet- en regelgeving op de voet en passen onze werkwijze aan om compliant te blijven.
2. We registreren de hoog-risico en/of impactvolle modellen in het Algorithmeregister.

Bewustzijn van de milieu-impact van AI

1. We kiezen bij aanschaf van AI-tools voor de meest duurzame, energiezuinigste en waterbesparende keuze.
2. Bij het ontwikkelen en hosten van eigen AI-modellen kiezen we voor gecompromiteerde of getrainde lichte modellen die draaien op duurzame energie.

Stimuleren van verantwoord en toegankelijk gebruik

1. Alle publiek toegankelijke AI-systemen voldoen aan de WCAG 2.2 richtlijnen.

Blijven leren over en van AI

1. We wijzen een AI-coördinator binnen de griffie aan voor vraag en ondersteuning. De functie AI-coördinator wordt ingevuld door de informatiemanager.
2. We organiseren regelmatig training voor raadsleden over AI-gebruik, risico's, bias, privacy en ethiek.

Gemeenteraad
Haarlem

03 Inhoudelijk

En ook:

Jaarlijkse evaluatie met de raad

Invoeren AI-coördinator op de griffie (neventaak)

Geregelde technische sessies over diverse onderwerpen

Maar ook: rol voor de griffie

Overzicht uitgangspunten griffie

Richtlijn en toetsingskader AI 2025

Alle uitgangspunten voor de raad gelden ook voor de griffie. Als aanvulling daarop bevat de richtlijn de volgende uitgangspunten voor de griffie:

Ruimte voor experimenten

1. We evalueren pilots en experimenten altijd met een testrapport op de elbereik, impact en kosten.
2. We verzamelen systematisch feedback bij raad en griffie over geëvalueerde experimenten.
3. We formuleren duidelijke KPI's op om de prestaties en effecten van AI-modellen te monitoren.

Handelen in lijn met wetgeving

1. We volgen nieuwe wet- en regelgeving op de voet en passen onze werkwijze aan om compliant te blijven.
2. We registreren de hoog-risico en/of impactvolle modellen in het Algoritmeregister.

Bewustzijn van de milieu-impact van AI

1. We kiezen bij aanschaf van AI-tools voor de meest duurzame, energiezuinigste en waterbesparende keuze.
2. Bij het ontwikkelen en hosten van eigen AI-modellen kiezen we voor gecompriïmeerde of getrainde lichte modellen die draaien op duurzame energie.

Stimuleren van verantwoord en toegankelijk gebruik

1. Alle publiek toegankelijke AI-systemen voldoen aan de WCAG 2.2 richtlijnen.

Blijven leren over en van AI

1. We wijzen een AI-coördinator binnen de griffie aan voor vraag en ondersteuning. De functie AI-coördinator wordt ingevuld door de informatiemanager.
2. We organiseren regelmatig trainingen voor raadsleden over AI-gebruik, risico's, bias, privacy en ethiek.

Gemeenteraad
Haarlem

04

Proces

Hoe en wat?

04 Proces

Begrotingsbot: eye-opener

Voorbeelden uit andere gemeenten

Proactief handelen: zelf het initiatief nemen

Intern bewustzijn: wat weten we van AI, hoe gebruiken we het?

Koppeling ambtelijke organisatie

Extern: gesprekken met raadsleden en raadsadviseurs/griffiers over het gebruik van AI

04 Proces

1. Juni 2025: Idee na evaluatie begrotingsbot
2. Zomerreces 2025: Uitwerken, inlezen en opschrijven
3. September 2025: bestuurlijke besluitvorming (fase 1)
4. September 2025: technische sessies
5. Oktober 2025: eerste commissie Bestuur
6. November 2025: bestuurlijke besluitvorming (fase 2)
7. November 2025: tweede commissie Bestuur
8. December 2025: Vaststelling raad

04 Proces

Griffie inhoudelijk trekker

Technische sessie met de commissie: waardevolle input opgehaald

Naslagwerk opgesteld: meer en diepgaandere informatie over het onderwerp.

Raad wenste overzicht en inzicht

Vastgesteld in de raad: eigenaarschap ontwikkeld

04 Proces

Draagvlak creëren door:

Laaghangend fruit te benoemen: kansen net zo belangrijk als risico's

Aansluiten bij bestaande instrumenten

Geen beperking, maar professionalisering

Meenemen in de inhoud en perspectief bieden

04 Proces

Valkuilen:

Te snel en te groot: raad vond het naslagwerk te breed en diepgaand

Bewustwording kost tijd, neem die tijd!

Aansluiting zoeken met het dagelijkse raadswerk: verder denken dan moties en amendementen

Snel een technisch onderwerp: benadruk de talige kant van AI

05

Praktijkervaring

Geen lade-document

Gemeenteraad
Haarlem

Overzicht uitgangspunten raad

Richtlijn en toetsingskader AI 2025

Ruimte voor experimenten

1. We staan pilots met AI-tools toe mits ze aantoonbaar veilig, transparant en doelgericht worden uitgevoerd.

Handelen in lijn met wetgeving

1. We voeren geen (gevoelige) informatie in prompts in, in lijn met de AVG.
2. We delen geen geheime informatie via AI-modellen, zoals bedoeld in artikel 87, 88 en 89 Gemeentewet en artikel 2.5 van de AWB. Dit maakt de gebruiker strafbaar.
3. We gebruiken zoveel mogelijk transparante en uitlegbare AI-systemen zoals bedoeld in de AI-act
4. We maken geen gebruik van verboden systemen en hoog-risico AI-toepassingen.
5. We zijn transparant over het AI-gebruik, naar elkaar en naar de stad.

Bewustzijn van de milieu-impact van AI

1. We zijn ons bewust van de milieu impact van AI-toepassingen en handelen daar ook naar.
2. We vermijden onnodige opdrachten, zoals het genereren van afbeelding en zonder inhoudelijke noodzaak.

Stimuleren van verantwoord en toegankelijk gebruik

1. We passen de gedragscode voor raads- en commissieleden ook toe op het gebruik van AI.
2. AI mag geen extra drempel opleveren voor raadsleden of inwoners met minder digitale vaardigheden.
3. We zijn open en eerlijk over het gebruik van AI, met name bij door AI gegenereerde teksten en/of afbeeldingen.

Een kritische houding aannemen

1. We nemen nooit iets één-op-één over van een AI-model, maar kijken eerst kritisch naar de output.
2. We doen, waar het kan, onderzoek naar mogelijke vooroordelen in verschillende AI-modellen.
3. We zijn ons bewust van de vooroordelen die verschillende AI-modellen hebben.
4. We vragen door wanneer antwoorden onduidelijk of twijfelachtig zijn.
5. Bij twijfel laten we AI-uitvoer verifiëren door collega's of externe experts.

Blijven leren over en van AI

1. We volgen actief de ontwikkelingen in het AI-domein om ze beter te kunnen begrijpen en toepassen.
2. We zoeken zelf actief naar relevante informatie over AI en delen deze met onze collega's.
3. We leren van elkaar en van andere initiatieven binnen en buiten de gemeente.

Goede prompts schrijven

1. We houden ons bij het schrijven van prompts aan de checklist verantwoorde prompts.
2. We formuleren in één prompt zoveel mogelijk gerichte vragen.
3. We vermijden onnodige input, zoals bedankjes, complimenten of klachten.

05 Praktisch

Communicatie over de richtlijn

Visueel aantrekkelijk gemaakt: één A4

Koppeling met bestaande documenten

Prominent onderdeel startprogramma nieuwe raad

Gemeenteraad
Haarlem

Overzicht uitgangspunten raad Richtlijn en toetsingskader AI 2025

Ruimte voor experimenten

1. We staan pilots met AI-tools toe mits ze aantoonbaar veilig, transparant en doelgericht worden uitgevoerd.

Handelen in lijn met wetgeving

1. We voeren geen (gevoelige) informatie in prompts in, in lijn met de AVG.
2. We delen geen geheime informatie via AI-modellen, zoals bedoeld in artikel 87, 88 en 89 Gemeentewet en artikel 2.5 van de AWB. Dit maakt de gebruiker strafbaar.
3. We gebruiken zoveel mogelijk transparante en uitlegbare AI-systemen zoals bedoeld in de AI-act
4. We maken geen gebruik van verboden systemen en hoog-risico AI-toepassingen.
5. We zijn transparant over het AI-gebruik, naar elkaar en naar de stad.

Bewustzijn van de milieu-impact van AI

1. We zijn ons bewust van de milieu impact van AI-toepassingen en handelen daar ook naar.
2. We vermijden onnodige opdrachten, zoals het genereren van afbeelding en/af afbeeldingen.

Stimuleren van verantwoord en toegankelijk gebruik

1. We passen de gedragscode voor raads- en commissieleden ook toe op het gebruik van AI.
2. AI mag geen extra drempel opleveren voor raadsleden of inwoners met minder digitale vaardigheden.
3. We zijn open en eerlijk over het gebruik van AI, met name bij door AI gegenereerde teksten en/of afbeeldingen.

Een kritische houding aannemen

1. We nemen nooit iets één-op-één over van een AI-model, maar kijken eerst kritisch naar de output.
2. We doen, waar het kan, onderzoek naar mogelijke vooroordelen in verschillende AI-modellen.
3. We zijn ons bewust van de vooroordelen die verschillende AI-modellen hebben.
4. We vragen door wanneer antwoorden onduidelijk of twijfelachtig zijn.
5. Bij twijfel laten we AI-uitvoer verifiëren door collega's of externe experts.

Blijven leren over en van AI

1. We volgen actief de ontwikkelingen in het AI-domein om ze beter te kunnen begrijpen en toepassen.
2. We zoeken zelf actief naar relevante informatie over AI en delen deze met onze collega's.
3. We leren van elkaar en van andere initiatieven binnen en buiten de gemeente.

Goede prompts schrijven

1. We houden ons bij het schrijven van prompts aan de checklist verantwoorde prompts.
2. We formuleren in één prompt zoveel mogelijk gerichte vragen.
3. We vermijden onnodige input, zoals bedankjes, complimenten of klachten.

05 Praktisch

Handhaving: geen bevoegdheden, slechts het woord

Richtlijn werkt via bewustwording, niet via handhaving

Als er iets misgaat is dat een lerend gespreksmoment

Terugverwijzen naar gedeeld uitgangspunt

Overzicht uitgangspunten raad Richtlijn en toetsingskader AI 2025

Ruimte voor experimenten

1. We staan pilots met AI-tools toe mits ze aantoonbaar veilig, transparant en doelgericht worden uitgevoerd.

Handelen in lijn met wetgeving

1. We voeren geen (gevoelige) informatie in prompts in, in lijn met de AVG.
2. We delen geen geheime informatie via AI-modellen, zoals bedoeld in artikel 87, 88 en 89 Gemeentewet en artikel 2.5 van de AWB. Dit maakt de gebruiker strafbaar.
3. We gebruiken zoveel mogelijk transparante en uitlegbare AI-systemen zoals bedoeld in de AI-act
4. We maken geen gebruik van verboden systemen en hoog-risico AI-toepassingen.
5. We zijn transparant over het AI-gebruik, naar elkaar en naar de stad.

Bewustzijn van de milieu-impact van AI

1. We zijn ons bewust van de milieu impact van AI-toepassingen en handelen daar ook naar.
2. We vermijden onnodige opdrachten, zoals het genereren van afbeelding en/af afbeeldingen.

Stimuleren van verantwoord en toegankelijk gebruik

1. We passen de gedragscode voor raads- en commissieleden ook toe op het gebruik van AI.
2. AI mag geen extra drempel opleveren voor raadsleden of inwoners met minder digitale vaardigheden.
3. We zijn open en eerlijk over het gebruik van AI, met name bij door AI gegenereerde teksten en/of afbeeldingen.

Een kritische houding aannemen

1. We nemen nooit iets één-op-één over van een AI-model, maar kijken eerst kritisch naar de output.
2. We doen, waar het kan, onderzoek naar mogelijke vooroordelen in verschillende AI-modellen.
3. We zijn ons bewust van de vooroordelen die verschillende AI-modellen hebben.
4. We vragen door wanneer antwoorden onduidelijk of twijfelachtig zijn.
5. Bij twijfel laten we AI-uitvoer verifiëren door collega's of externe experts.

Blijven leren over en van AI

1. We volgen actief de ontwikkelingen in het AI-domein om ze beter te kunnen begrijpen en toepassen.
2. We zoeken zelf actief naar relevante informatie over AI en delen deze met onze collega's.
3. We leren van elkaar en van andere initiatieven binnen en buiten de gemeente.

Goede prompts schrijven

1. We houden ons bij het schrijven van prompts aan de checklist verantwoorde prompts.
2. We formuleren in één prompt zoveel mogelijk gerichte vragen.
3. We vermijden onnodige input, zoals bedankjes, complimenten of klachten.

05 Praktisch

Levend houden:

- Jaarlijks terug laten keren
- Als AI-coördinator zichtbaar aanwezig op momenten
- Zelf veel nieuwe initiatieven ontplooiën
- Kennismakelaar: raadsleden moeten je vinden

Nieuwe ideeën:

- AI-nieuwsbrief (met AI 😊)
- AI-startprogramma na de zomer
- AI-summarschool voor raadsleden
- Enzovoort...

Vragen?

Floris de Boer

Informatiemanager

fdeboer@haarlem.nl - 0646215106

Gemeenteraad
Haarlem

Forum Grip op Informatie

VNG Fora / Grip op informatie / Startpagina

Grip op informatie

Je bent groepsbeheerder

Startpagina

- Nieuws
- Deelnemers
- Contact

- Woo
- Archiefwet
- Producten
 - Onderwerpen Grip op Informatie
 - Praktijkvoorbeelden
 - Items

Agenda

Welkom bij het Forum Grip op informatie

Om gemeenten te ondersteunen bij de invoering van onder andere de Wet open overheid en de Archiefwet is de VNG het programma Grip op Informatie gestart. Dit was ook aanleiding om dit forum te starten. Collega's van gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en uitvoeringsorganisaties kregen hierdoor de mogelijkheid om met elkaar in contact te komen, van elkaar te leren, ervaringen te delen en vragen te stellen.

Inmiddels is het 2025 en is de hele overheid aan de slag gegaan met de genoemde onderwerpen. Reden voor het programmateam om dit forum ook open te stellen voor waterschappen, provincies, ZBO's en Rijk. Deze groep wordt dus een zogenoemde gesloten groep. Echter, dat betekent eerder dat hij nog meer open wordt!

Heb je een vraag aan collega's, heb je een deelbaar document? Het kan op dit Forum.

Weken van Grip en Summerschool

Alle presentaties en opnames van 2025 vindt u op [het Forum](#), de weken van 2024 en verder terug in de tijd vindt u op het [Kennisinetwerk Informatie en Archief](#).

Digitale Woo projectleider overleggen

Wilt u deelnemen aan de overleggen? De opnames, presentaties en documenten vindt u op [deze pagina](#). Dan kunt u zich aanmelden via het [aanmeldformulier](#).

Direct naar...

Stel een vraag

Informatie delen

Praktijkvoorbeeld delen

Bijeenkomst delen

+ Toevoegen

Pagina aanpassen

Relevantie links

- Digitale sessie projectleiders Woo
- Twaaftde week van Grip op Informatie - documenten en opnames
- Webinars Grip op informatie 2025 - YouTube (totaallijst)
- Kennisbank Grip op Informatie
- Themapagina Informatiehuishouding
- Kennisinetwerk Data en Samenleving (bv AI)
- Praktijkvoorbeelden

Deelnemers 2229

Kenniscommunity Informatie en Archief (KIA) / Grip op Informatie

VNG Grip op Informatie

Het programma [Grip op Informatie](#) helpt gemeenten om kansen te benutten die de informatiesamenleving met zich meebrengt. Een stevige grip op informatie biedt kansen op het gebied van transparantie, efficiency, innovatie en dienstverlening. Maar ook op het gebied van datagedreven werken en in de contacten met inwoners en ondernemers.

Team Grip op Informatie

Vragen aan het team? Neem direct contact op met een van ons of mail naar gripopinformatie@vng.nl.

Desiree Groeneveld Bloemhof
0612344885

Inge Willemsen

adriaan hondelink
0615063044

Nieuws Woo

Peter de Baat en Bert Bouwmeester:
Rapportage Verantwoording en bevindingen na drie jaar ambassadeurschap Wet open overheid

Save the date en meld je aan voor een regiobijeenkomst "Woo in de gemeentelijke praktijk"

Positieflijst Woo-informatiecategorie beschikkingen en handleiding gepubliceerd!

#Woovember: De gemeente Hoeksche

Agenda (online) bijeenkomsten GOI

jan 2026

Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo
29	30	31	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	1

Save the date!

19 tot en met 26 november 2026:
Veertiende week van Grip op
Informatie

Vragen en tips:
gripopinformatie@vng.nl

Dank u wel voor uw aandacht!

